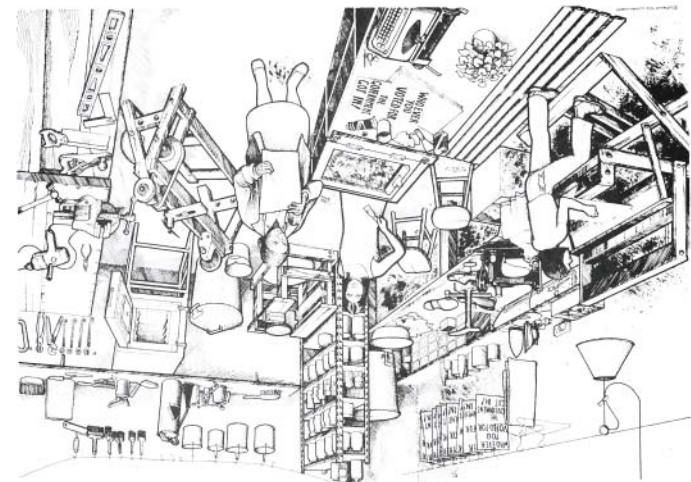

Philip Richlin

*10 reguli pentru o
societate non-violentă*

Pagini Libere este o editură anarhistă.

Suntem un colectiv descentralizat, autonom și organizat non-ierarhic. Scopul nostru este acela de a oferi publicații (cărți, broșuri, fanzine etc.) în limba română și, uneori, în alte limbi, în ideea de a populariza și inspira viziuni și practici alternative la sistemul actual, capitalist și autoritar.

Tradiția libertară a fost întotdeauna una în care pamfletele, tipăriturile clandestine și materialele tipărite rapid și pe ascuns au circulat liber, neîngrădit. Continuând această tradiție, materialele publicate de către Editura Pagini Libere pot fi folosite, adaptate sau modificate de către oricine dorește acest lucru, însă nu cu un scop comercial. Cerem, pe cât posibil, persoanelor care folosesc materialele publicate de noi sau părți din acestea să specifice, într-o formă neintruzivă, sursa de unde au preluat materialele respective.

Colectivul Pagini Libere este conștient de impactul ecologic al cărților în format fizic, așa că îți reamintim:

Împarte

Cu cei dragi, din familie sau comunitate, cărțile tale.

Donează

Cărțile de care crezi că nu mai ai nevoie.

Nu arunca

O carte, oricât de deteriorată, nu se aruncă niciodată.

Repară

Fă-ți timp pentru a repara o carte și dă-i șansa ca ea să lumineze mintea altor oameni.

Nu cumpăra ce nu ai nevoie

Nu cumpăra cărți doar de decor.
Cumpără numai ceea ce te interesează cu adevărat.

Au apărut deja

BROȘURI în limba:

Română

A. Răvășel – Mircea Rosetti
Adrian Tătăran – Panait Mușoiu
Andie Nordgren – Anarhia relațională (introducere de *hopancarusel*)
Colin Ward – Anarhismul ca teorie a organizării
CrimethInc – Vot vs. Acțiune Directă
Cristian-Dan Grecu – Csipike – piticul comunist
Dennis Fox – Anarhism și psihologie
Necunoscut – Slogane din mai 68
Emma Goldman – Căsătorie și iubire
Emma Goldman – Nu există Comunism în URSS
Giorgio Agamben – De la un stat al controlului către un praxis al puterii destituate
Ionuț-Valentin Cucu – Kurzii, între naționalism identitar și federalism libertar
Martin Veith – Neobosit! Iuliu Neagu-Negulescu
M.E.K.A.N. – Demoni Dansatori: cugetări provizorii asupra mișcării free party siciliene
Mihail Bakunin – Catehism revoluționar
Murray Bookchin – Municipalismul libertar
Philip Richlin – 10 reguli pentru o societate non-violentă

Robert Grabam – Ideea generală a Revoluției la Proudhon
Veda Popovici – Poliția Ucide! Practici și principii pentru o solidaritate feministă anti-represiune
Vlad Brătuleanu – Anarhismul în România

Maghiară

Giorgio Agamben – Az ellenőrző államtól a destituáló hatalom praxisáig
Murray Bookchin – Libertárius municipalizmus

Engleză

Cosmin Koszor-Codrea – Science popularization and Romanian anarchism in the nineteenth century
Cristian-Dan Grecu – Csipike – the Communist Pipsqueak
Vlad Brătuleanu – A Brief History of Anarchism in Romania

CĂRȚI în limba:

Română

Iuliu Neagu-Negulescu – Arimania
Mihail Bakunin – Dumnezeu și Statul

pagini-libere.ro

facebook.com/editurapaginilibere

instagram.com/paginilibere

editurapaginilibere@protonmail.com

Ilustrații copertă: Clifford Harper

Întrebarea „Ar trebui să avem reguli?” nu este cea mai potrivită. Avem nevoie de o societate cu reguli. De fapt, o societate cu reguli este inevitabilă. „Care ar trebui să fie scopul acestor reguli?” și „Ce reguli ar trebui să avem ca să atingem astfel de scopuri?”. Acestea sunt câteva dintre întrebările pe care ar trebui să ni le punem. Țelul nostru ultim ar trebui să fie maximizarea bunăstării biopsihosociale a tuturor (sau a cât mai multora cu putință), ceea ce implică și o preocupare pentru ecosistemul nostru global, deoarece suntem dependenți de acesta. Regulile ar trebui să fie suficient de bine definite încât să asigure corectitudine, dar și suficient de laxe încât să facă loc diversității, în marja acelei corectitudini.

I Prima regulă este asocierea liberă. Asocierea liberă nu are nicio legătură cu definiția non-deterministă a liberului arbitru (ideea că suntem separați de context), și nici nu are nimic de-a face cu libertatea de a exploata alți oameni. Asocierea liberă are trei componente: libertatea de asociere (libertatea de a te asocia), libertatea în cadrul asocierii (putere de decizie proporțională cu modul în care te afectează decizia) și libertatea de la asociere (libertatea de a te disocia fără a-i afecta pe alții). Libertatea de la asociere nu înseamnă posibilitatea de a te disocia, iar apoi de a încălca consimțământul altora. De exemplu, nu te poți ridica și spune „M-am eliberat de această asociere” și apoi să lovești pe cineva în față. De asemenea, libertatea de a nu te asocia nu îți oferă dreptul de a construi o organizație ierarhizată și violentă (cum ar fi afacerile capitaliste sau statele). Asocierea liberă este o nevoie psihosocială.

2 A doua regulă este democrația participativă. Acest termen este problematic, dar logica lui este esențială. Termenul este problematic deoarece democrația este asociată în mod obișnuit cu forma ei reprezentativă, sau cu democrația majorității care conduce în afara unei asocieri libere. Totuși, democrația participativă nu presupune niciuna dintre ideile de mai sus. Democrația participativă este definită prin faptul că puterea de decizie este proporțională cu modul în care acea decizie afectează persoanele participante. Democrația participativă are un mecanism intrinsec de protecție împotriva relațiilor autoritare. Democrația participativă poate lua multe forme. Un exemplu ar fi majoritatea absolută în cadrul unei asocieri libere. Asta nu înseamnă o conducere a gloatei și nici permisiunea ca o minoritate să oprime majoritatea. Iar posibilitatea persoanelor de a se opune într-un colectiv este însemnată într-o economie bazată pe nevoi, nu ca în capitalism, unde opțiunile individului sunt: „lucrează pentru un șef sau mori de foame/suferă”. Să muncești pentru un șef este mai mult o amenințare decât o alegere. Cum majoritatea nevoilor ne sunt asigurate într-o economie bazată pe nevoi, nu există coerciția economică prin care suntem nevoiți să ne alăturăm colectivelor din care nu vrem să facem parte. Conducerea majorității este problematică numai în afara libertății de/ de la / în asociere. Majoritatea care exprimă o preferință rațională nu este majoritatea care oprime minoritatea (similar cu cazul în care două persoane din grupul de trei doresc să vadă un concert pe care cealaltă persoană nu vrea să-l vadă; asta nu înseamnă că o oprime). O altă formă de democrație este consensul. Consensul este problematic. Adesea poate fi cel mai mic numitor comun mai degrabă decât ceea ce oamenii doresc cu adevărat să facă. Cu toate acestea, consensul poate fi uneori cea mai bună opțiune când este atins organic și nu procedural. Apoi există democrația deliberativ-participativă. Democrația deliberativ-participativă propune deliberarea (procesul de analizare atentă a opiniilor înainte de vot) ca mecanism de luat decizii. Chiar dacă TOATĂ industria (sau măcar cea mai mare parte) ar fi COMPLET (sau aproape complet) automatizată, am avea încă nevoie și am dori încă democrație participativă în cadrul asociațiilor noastre libere. [Dacă democrația participativă ți se pare străină în ceea ce privește experiența trăită, sunt șanse ca tu să folosești

dragul eficienței resurselor, dar trebuie să armonizăm tehnologia cu eficiența resurselor.

Aceste reguli aplicate una câte una nu sunt suficiente, dar atunci când se armonizează între ele sunt capabile să creeze condiții eliberatoare. Dacă obiectivul nostru este de a maximiza bunăstarea, metoda științifică ne poate permite să obținem rezultate pline de compasiune (în loc de niște intenții compătimitoare doar...). Dacă scopul nostru este să maximizăm bunăstarea biopsihosocială a tuturor, metoda științifică, ca epistemologie, ne conduce la satisfacerea nevoilor umane (atât pentru a afla care sunt aceste nevoi umane, cât și pentru a ști cum le putem satisface cel mai bine cu tehnologia actuală), iar metoda științifică ne conduce, prin extensie, la o concentrare pe nevoile ecologice (căci problemele noastre ecologice sunt probleme sociale deghizate). Și dacă încercăm să răspundem nevoilor umane, avem nevoie de un sistem de acces la resurse bazat pe nevoi/utilitate, în locul unui sistem bazat pe proprietatea privată (și centralizarea puterii). Consimțământul este prin definiție o preferință pe care o avem în ceea ce privește modul în care ne dorim să fim tratați. Din relațiile sociale bazate pe consimțământ obținem democrație participativă în cadrul asociațiilor libere, cât și asociații descentralizate, dar federate. Tehnologia actuală ne permite să automatizăm forța de muncă mecanică, eliberându-ne de suferințe evitabile. Datorită potențialului de automatizare a muncii mecanice în vederea satisfacerii nevoilor umane, luând în calcul mediul, nu mai există argumente semnificative pentru o economie bazată doar pe realizări, în afara tranziției către o economie bazată pe daruri și nevoi. Și când vine vorba de suprimarea simptomelor, reținerea și reabilitarea sunt mai puțin dăunătoare și mai eficiente decât modelele punitive.

nevoi/folosință. Este ideea că unii oameni își pot avea nevoile iraționale satisfăcute în timp ce alți oameni nu-și pot asigura nevoile de bază. Proprietatea privată (care nu trebuie confundată cu proprietatea personală) este ideea că unii oameni au un drept mai mare la adăpost decât alții. Proprietatea privată este ideea că proprietarii absenți și persoanele private pot deține mijloacele de producție și pot scoate profit din forța de muncă a lucrătorilor. Proprietatea privată este ideea că putem cumpăra și vinde terenuri și, prin extensie, putem cumpăra și vinde oameni. Și, desigur, proprietatea privată necesită un stat să aperse inegalitatea extremă pe care aceasta o creează. Noi avem nevoie de un sistem bazat pe folosire, care să satisfacă nevoile umane, mai degrabă decât de un sistem al proprietății exclusive, bazat pe capitalul pe care oamenii îl dețin. Eliberarea de nevoile nesatisfăcute evitabile asigură, de asemenea, eliberarea de sexism, rasism, ableism etc. Este esențial să nu abolim doar sistemele autoritare, dar să și minimalizăm comportamentul autoritar.

9 A noua regulă este o economie a darului în locul unui sistem monetar. În Merriam Webster darul este definit ca fiind „ceva transferat voluntar de la o persoană la alta fără a aștepta compensații”. Totuși, prin natura/obișnuința dăruirii, oamenii se simt obligați să dăruiască ceva la rândul lor. Darul poate să se facă de la comunitate către individ, de la individ către comunitate, de la individ la individ și de la comunitate la comunitate. Recompensele economice și pedepsele pot doar să motiveze munca PUR mecanică. Totuși, marea majoritate a acestor munci poate și ar trebui să fie automatizată. Astfel nu există niciun motiv pentru recompense/pedepse economice deoarece recompensele/pedepsele economice inhibă munca care nu este pur mecanică.

10 A zecea regulă este că eficiența noastră tehnologică ar trebui pusă în balans cu eficiența resurselor. Avem nevoie să ne gestionăm resursele finite într-un mod care să ne servească nevoile (și, prin extensie, trebuie să ne preocupăm de mediul înconjurător de care depindem). Acest lucru înseamnă că nu ne putem permite să luăm în considerare costurile și profitul când vorbim de producție și distribuție. Trebuie să luăm în considerare nevoile/preferențele umane și eficiența resurselor. Nu trebuie să sacrificăm tehnologia de

deja democrația participativă printre prieteni atunci când ajungi la preferințe]. Cea mai mare problemă cu democrația participativă în cadrul unei asociații libere nu este faptul că oamenii au preferințe diferite. Problemele apar atunci când preferințele sunt iraționale. Pentru a minimiza preferințele iraționale, ar trebui să avem un consens în ceea ce privește metoda științifică (care se poate întâmpla doar prin educație).

3 A treia regulă este folosirea compasiunii, logicii și a metodei științifice ca mecanisme de luare a deciziilor. Intenția compasiunii este necesară, dar singură e insuficientă pentru maximizarea bunăstării tuturor. Dacă avem sintagme cu „ar trebui” – cum ar fi, „ar trebui să maximizăm bunăstarea biopsihosocială” –, dar folosim sintagme cu „a fi” incorecte, atunci sintagmele noastre cu „ar trebui” ar putea fi greșite sau chiar periculoase. Dacă vrem să fim serioși când vorbim de compasiune, atunci aceasta nu trebuie să rămână la nivelul de discuții, ci trebuie să ajungă la țelurile dorite. Iar metoda științifică este o cârmă bună pentru a ne canaliza compasiunea.

4 A patra regulă este descentralizarea puterii. Dicționarul Merriam Webster definește descentralizarea drept „dispersarea sau distribuția funcțiilor și puterilor”. Planificarea centralizată (la fel ca planificarea irațională) este incapabilă să răspundă nevoilor umane deoarece nu e conectată cu asocierea liberă, care este o nevoie psihosocială. Pe de altă parte, planificarea descentralizată nu suferă de ignoranța planificării iraționale și nici de violența planificării centrale. De asemenea, descentralizarea puterii aduce trăinicie. Centralizarea puterii vulnerabilizează societatea. Căci societatea este obligată să depindă de o structură de putere centralizată. Pe de altă parte, descentralizarea puterii face ca societățile să fie mai puțin afectate de erori. Dacă o componentă descentralizată eșuează, există altele gata să preia funcția sistemului eșuat și/sau să contribuie cu ajutor reciproc pentru a ajuta sistemul eșuat. Cu toate acestea, chiar dacă descentralizarea puterii ar fi fost mai puțin trainică decât puterea centralizată (ceea ce nu este), ar trebui totuși să pledăm pentru descentralizarea puterii, deoarece aceasta se bazează pe principii egalitare (și pe mai multă bunăstare). Este important să subliniem că susținătorii descentralizării puterii

nu sunt împotriva autorității legitime (cum ar fi un medic, un pantofar, un inginer de panouri solare sau un profesor). Autoritatea este diferită de relațiile sociale autoritare. Delegarea sarcinilor către experți este inevitabilă și de dorit, dar ar trebui să delegăm această putere în moduri non-autoritare.

5 Este important ca societățile descentralizate să se asocieze între ele pentru a se ajuta reciproc în a-și satisface nevoile și pentru a învăța împreună. Acesta este motivul pentru care a cincea regulă este (con)federalizarea. Termenul de confederație (la fel ca cel de democrație) este un termen problematic din cauza diverselor sale conotații (de exemplu când ne referim la statele confederate din America). Cu toate acestea, în cercurile anti-autoritare, prin confederație se înțelege o federație descentralizată sau o asociere non-autoritară între asociații non-autoritare. Există o temă comună între asocierea liberă, democrația participativă, descentralizare și confederație. Toate vizează armonizarea individului cu comunitatea și cu ecosistemele de care este dependent. Asocierea liberă și satisfacerea nevoilor oamenilor asigură că instituțiile democratice permit disidențe relevante, iar descentralizarea puterii asigură că asociațiile federate nu au suficientă putere politică pentru a fi asupritoare.

6 Deși existența medicinei preventive prin educație, satisfacerea nevoilor oamenilor, minimizarea abuzurilor etc. este esențială, suprimarea simptomelor va trebui și ea să aibă loc. Și există modalități și mai bune și mai rele de a aborda suprimarea simptomelor. A șasea regulă este reținerea și reabilitarea atunci când vine vorba de suprimarea simptomelor, spre deosebire de pedeapsă. Reținerea constă în împiedicarea cuiva de a face rău, în timp ce pedeapsa este o răzbunare împotriva celui care a greșit. Există câteva motive pentru care sistemele punitive sunt greșite. Pe de-o parte, o persoană nu poate fi învinuită pentru reacțiile sale la stimulii din mediul său înconjurător (deoarece libertatea față de cauzalitate/context este iluzorie). A da vina pe cineva înseamnă a ignora contextul. Pe de altă parte, pedeapsa nu funcționează ca metodă de suprimare a simptomelor; de fapt, este o agravare mascată a simptomelor. Undeva în jur de 2/3 dintre prizonierii din SUA recidivează într-un interval de trei ani de la eliberare. Sistemele punitive încearcă să trateze abuzul/

nevoile nesatisfăcute cu mai multe abuzuri/nevoi nesatisfăcute, turnând gaz pe focul cercului vicios al violenței. Oamenii care suferă de abuzuri și de nevoi nesatisfăcute până la punctul în care ajung să facă rău altora, trebuie să fie împiedicați să facă rău și să li se ofere ajutor și reabilitare. Nu au nevoie de pedepse. Pedeapsa este, de fapt, învinovățirea victimei, deoarece toți opresorii au devenit opresori din cauza mediului lor. Nu putem acuza componentele pentru reacțiile lor la sisteme, indiferent de cât de bine ne simțim când reducem un opresor la o existență fără context, până la a-l învinovăți pentru comportamentul pe care l-a învățat. Având ca țel bunăstarea tuturor, ar trebui să folosim un model de responsabilitate bazat pe consecințe (în care tragem oameni la răspundere doar în măsura în care ajungem la scopurile pe care le căutăm, precum bunăstarea tuturor), în locul unui model bazat pe vină.

7 A șaptea regulă este automatizarea muncii mecanice în acord cu nevoile și preferințele raționale ale comunităților și indivizilor. Avem tehnologia să automatizăm marea majoritate a muncilor mecanice până în punctul în care oamenii pot să se elibereze de ea. Asta ar permite oamenilor să contribuie la dezvoltarea științei și a artelor, în loc să fie obligați să execute corvoade evitabile. Această eliberare de munca mecanică inutilă, prin automatizare, este în multe privințe una dintre libertățile pe care economia post-penurie o oferă, distingând-o astfel de formele tradiționale ale economiei anti-autoritare. Înainte de a avea tehnologia care să automatizeze o muncă indezirabilă, dar necesară, acea muncă poate fi văzută ca un „rău necesar”. Totuși, dacă există tehnologia care să automatizeze o astfel de muncă, această muncă devine un rău inutil.

8 Cea de-a opta regulă este eliberarea de sisteme care generează nevoi nesatisfăcute, dar care pot fi evitate, sau eliberarea de violență structurală. De ce? Deoarece violența structurală creează suferințe evitabile. Și suferința evitabilă este prin definiție ceva ce dorim să evităm (altfel nu ar fi suferință). Eliberarea de violența structurală are implicații puternic emancipatoare, inclusiv transformarea relațiilor de proprietate. Proprietatea privată se bazează pe poziția individului în cadrul unei ierarhii economice în loc să se bazeze pe